

No t'ho prenguis a la lleugera

“Es tracta d’escriure, collons, no de rentar el cotxe o maquillar-se. Si t’ho prens seriosament, ens entendrem”

Un llançament conjunt per reivindicar l’obra de Stephen King

Tinc una conversa pendent amb els meus prejudicis. No tenen criteri (òbviamt: per això són prejudicis). Resulta que un dels llibres de la meva biblioteca més subratllats, rebregats i recomanats a terceres persones és *On writing*, de Stephen King, tant en la versió original en anglès com en la traducció castellana, *Mientras escribo*, publicada per Plaza & Janés. El trobo un assaig esplèndid sobre el meu tema preferit: el com i el perquè de l’ofici d’escriure. Llegint-lo i gaudint-ne, em sembla evident que King és un narrador fora de sèrie. En canvi, confesso que no he llegit cap de les seves novel·les. El que em tira enrere no és tant l’etiqueta d’autor comercial –que em temo que també– com el gènere. Amb la boca petita, esgrimeixo l’únic argument atenuant que se m’acut: el terror em fa por (òbviamt: per això és terror).

Dues editorials catalanes s’han posat d’acord ara i aquí per reivindicar Stephen King i fer passar vergonya als qui el menyspreen sense haver-lo llegit. N’han preparat un llançament conjunt per a aquest inici de tardor: L’Altra Editorial ens ofereix *Escriure*, una traducció al català d’*On writing* a càrrec de Martí Sales; i Males Herbes planta a les taules de

novetats el primer llibre de contes de l’autor, *Torn de nit*, amb traducció de Ferran Ràfols.

“Quan llegim històries de terror, no creiem del tot el que llegim –diu Stephen King al pròleg de *Torn de nit*–. No creiem en vampirs, en homes llop, ni en camions que tot d’una arrenquen i es condueixen sols. Els terrors en què creiem de debò són els que apareixen a les obres de Dostoievski, Albee i Macdonald: l’odi, l’alienació, la possibilitat d’envellir sense que ningú t’estimi o la d’haver de sortir a un món hostil sobre les cames inestables de l’adolescència”. L’atractiu dels relats de por de totes les èpoques, diu King, “prové del fet que ens serveixen com a assaig de la nostra mort”.

Omplir una pàgina en blanc és sempre un repte seriós

A *Escriure*, el mestre del terror ens dona un consell que veig extrapolable a qualsevol ofici vocacional: “Pots prendre’t l’escriptura amb nervis, excitació, esperança o fins i tot desesperació (quan et sembla que mai podràs posar a la pàgina el que tens al cap o al cor). Pots encarar-t’hi amb els punys preparats i els ulls mig tancats, a punt per estomacar-te amb qui faci falta. Pots fer-ho perquè vols que la teva nòvia es casi amb tu o perquè vols canvi-

ar el món. Pren-t’ho com vulguis, però no a la lleugera. Deixa’m que ho torni a dir: no et prenguis la pàgina en blanc a la lleugera”.

L’alcohol contra la indiferència dels planetes davant el dolor

Escriure pot ser una manera de combatre les pors. N’hi ha d’altres, com abocar-se a la beguda. “L’alcohol va ser creat per poder suportar el buit de l’univers, el balanceig dels planetes, la seva rotació impertorbable a l’espai, la seva silenciosa indiferència davant del nostre dolor”. Ho diu Marguerite Duras (1914-1996) a *La vida material*, un llibre en què l’escriptora parla i Jérôme Beaujour converteix el discurs oral en textos. L’ha publicat Club Editor, amb traducció de David Ilig. Duras les deixa anar amb la tranquil·litat de qui avui pensa això però demà pot pensar allò. “No arrossego la llosa del pensament totalitari, és a dir, definitiu. He evitat aquesta nafra”.

Són ben lúcides, les observacions durasianes. “Ja és tard, a la vida, quan treus certes lliçons del que has viscut –diu–. Quan t’atreveixes a reconèixer-ho, vull dir, i a escriure-ho. Per exemple, només a posteriori descobreixes que el sentiment de felicitat que experimentaves amb un home no provava necessàriament l’amor que senties per ell”.

Wagner, antisemita

L’editorial Debate acaba de publicar el llibre de Simon Schama *La història de los jueus, 1492-1900*, la segona part d’una gran història del poble jueu. N’hi ha moltes, d’aquestes històries, però fins ara cap no havia incidit d’una manera tan clara en els aspectes culturals del poble jueu i tot el que s’hi relaciona. Per exemple, el cas de Richard Wagner (1813-1883), que va ser un dels antisemites que més van inspirar els orígens, l’ascensió i el manteniment del III Reich, qüestionat a la qual el llibre esmentat dedica un munt de pàgines. Hi ha amants de la música –una música, certament, d’una categoria extraordinària, que el poeta Auden preuava per sobre de totes les que s’havien compost– que no volen ni sentir a parlar d’aquest aspecte de la vida del músic. N’hi ha fins i tot de negacionistes, sempre amb l’excusa que una cosa és la música que va escriure i una altra alguna opinió que se li va escapar, o que va ser inventada, diuen.

D’invenció res de res. Wagner va escriure un llibret anomenat *El judaisme a la música* en què, a partir del sol fet que eren jueus, va rebentar tota l’obra de Mendelssohn i de Meyerbeer, i de passada tota la raça jueva. Hi ha frases que són inequívocues: “Sempre ens sentirem repel·lits instintivament per qualsevol contacte real i operatiu amb els jueus”. Li semblava que els compositors jueus només estaven capacitats per a peces menors i “populars”, i que solament pretenien guanyar diners amb les seves composicions, sense que fossin capaços de crear mai “una obra mestra”. (Les seves ho són, això a banda.)

Tota la seva descendència fins fa poc temps, i en especial tota la ideologia emanada de l’anomenat Cercle de Bayreuth –el teatre que Wagner es va fer construir per a la seva glòria eterna, i encara temple per als neonazis alemanys, a més de bons melòmans innocents–, van acabar reforçant aquesta dimensió de la persona del músic alemany: Hitler estava la mar de content que Alemanya hagués donat exactament la música que ell necessitava per exaltar els valors racials, i d’altres, de la seva empresa política, en la qual també van col·laborar les idees del tot racistes de Gobineau i de Chamberlain, que es va casar amb l’Eva, una filla de Wagner. Quant a Còsima, la filla de Liszt casada amb Wagner, Hitler en va escriure: “El seu mèrit ha estat haver creat un vincle entre Bayreuth i el nacionalsocialisme”. Per això podem respectar els amants de la seva música, però també que els israelites, encara avui, no vulguin sentir ni un sol compàs de Wagner als seus teatres, malgrat els esforços que ha fet un músic tan notable com Daniel Barenboim, jueu. ♦♦

WIKIMEDIA COMMONS